

Sissejuhatus epistemoloogiasse ja analüütilisse metafüüsikasse (Avatud Ülikool)

Kursuse kirjeldus

Õppejõud: Bruno Mölder *bruno.moelder@ut.ee*

Ainekood FLFI.03.050

Toimumisaeg ja -koht: 2008/09 õ.a. kevadsemester, kursus on täielikult veebipõhine ja toimub Blackboard Learning System keskkonnas

Kursuse eesmärgiks on kaasaja analüütilise epistemoloogia ja metafüüsika põhimõistete, seisukohtade ning argumentide tutvustamine. Kursuse läbinu on võimeline osalema edasijõudnutele mõeldud epistemoloogia ja metafüüsika kursustel, olles omandanud selleks tarviliku kriitikameele ja põhimõisted. Kursuse esimeses pooles tutvutakse epistemoloogiaga: vaadeldakse teadmise ja õigustuse mõisteid ning käsitusi, tajukäsitusi, aprioorsust teadmist ning skeptitsismi. Kursuse teine pool on pühendatud metafüüsikale: põhirõhk on entiteetide kategooriatel nagu universaalid, partikulaarid ja faktid. Tutvustatakse teooriaid nende loomuse ning identsuse kohta. Ühe alateemana käsitletakse veel ka aja olemust.

Materjalid

Õppetöö toimub Blackboard Learning System keskkonnas. Seal on kättesaadavad loenguesitused, välja- trükkimiseks mõeldud käsilehed, kohustuslikud tekstid, küsimused ning foorumid aruteluks. Ka testid viiakse läbi interneti teel. Peale kohustuslike tekstide on olemas ka mõned soovitatavad eestikeelsed tekstid, mida võib lugeda juurde teema paremaks mõistmiseks. Samuti on soovitatav lugeda mõnda õpikut epistemoloogia ja metafüüsika vallast.

Kohustuslikud tekstid on järgmised:

- AYER, ALFRED J. Aprioorsus. *Täheus, tõde, meetod: Tekste analüütilisest filosoofiast I*. Toim. J. Kangilaski, M. Laasberg. Tartu: TÜ Kirjastus, 1999, lk 108-124
- GETTIER, EDMUND L. Kas õigustatud tõene uskumus on teadmine? *Akadeemia*, 1998, nr 4, lk 754-757
- QUINE, WILLARD VAN ORMAN. Sellest, mis on olemas. *Akadeemia*, 2008, nr 3.
- MCTAGGART, JOHN M. ELLIS Aja ebareaalsus. *Akadeemia*, 2003, nr 5, lk 939-957

Soovituslikud tekstid mainitakse eraldi loenguteemade juures. Kui on soov täpsustada mõnda loengul kuuldu küsimust või tutvuda põhjalikumalt mõne teemaga, siis on soovitatav tutvuda järgmiste õpikutega:

- Fisher, A. & Everitt, N. 1995. *Modern Epistemology: An Introduction*. McGraw-Hill
- Loux, M. 1997. *Metaphysics: A Contemporary Introduction*. Routledge, 3rd revised ed. 2006

Neid ja teisi asjassepuutuvaid raamatuid võib leida TÜ raamatukogust või Eetikakeskusest.

Kohustuslikud nõuded

Kursuse läbimiseks tuleb sooritada seitse ülesannet ning eksam Blackboardi keskkonnas.

- **Ülesanne 1:** Ayeri tekstist konspekti kirjutamine (päevikutüüpi foorum) - 5 p.
- **Ülesanne 2:** Loogikaülesannete lahendamine (enesetest, ei hinnata, vastused salvestatakse) - 5 p.
- **Ülesanne 3:** Küsimusele vastamine (avalik foorum) - 5 p.
- **Ülesanne 4:** Enesetest epistemoloogia teemal (ajaliselt piiratud enesetest, ei hinnata, vastused salvestatakse) - 10 p.
- **Ülesanne 5:** Küsimusele vastamine ja kaasüliõpilase vastuse kommenteerimine (avalik foorum) - 5 p.
- **Ülesanne 6:** Küsimusele vastamine (avalik foorum) - 5 p.
- **Ülesanne 7:** Küsimusele vastamine (avalik foorum) - 5 p.
- **Eksam** Blackboardi keskkonnas (ajaliselt piiratud hinnatav test) - 60 p.

Hindamine

Ainekursuse edukaks läbimiseks tuleb sooritada ettenähtud ülesanded ning eksam Blackboardi keskkonnas. Eksamiks on ajaliselt piiratud hinnatav test, mida hinnatakse vastavalt ülikooli hindamisstandardile. Koondhinne kujuneb eksami (max. 60 punkti) ning ülesannete (max. 40 punkti) sooritamise eest saadud punktidest vastavalt ülikooli hindamisstandardile ($A \geq 91$, $B \geq 81$, $C \geq 71$, $D \geq 61$, $E \geq 51$, $F \leq 50$).

Tegevuskava

Ülevaade loenguteemadest ning iganädalased ülesanded.

1. 16.02-22.02 **Sissejuhatus epistemoloogiasse**
 1. Tutvuge kursuse Blackboard Learning System keskkonnaga. Abi võite otsida kasutajajuhendist
 2. Täitke oma kasutajaprofiil Blackboardis, teiste üliõpilaste profiile näete kui klikite vasakus menüüs lingile Roster.
 3. Tutvustage end kaasüliõpilastele. Saatke kiri foorumile Enesetutvustus, kus kirjeldate oma äranägemise järgi lühidalt oma senist haridusteed või tegevust ning kirjutate, miks õpite filosoofiat Avatud Ülikoolis ning millised on teie ootused sellele stuudiumile.
 4. Tutvuge õppematerjaliga (1 Sissejuhatus)
2. 23.02-01.03 **Taju epistemoloogia**
 1. Tutvuge õppematerjaliga (2 Taju)
3. 02.03-08.03 **Aprioorne teadmine**
 1. Tutvuge õppematerjaliga (3 A Priori)
 2. Lugege A.J.Ayeri artiklit 'Aprioorus'. *Tähendus, tõde, meetod.* Toim. J. Kangilaski, M. Laasberg. Tartu: TÜ Kirjastus, 1999, lk 108-124
 3. Kirjutage lühikene konspekt Ayeri teksti kohta ning postitage see vastavasse foorumisse

ÜLESANNE 1: KONSPEKTI KIRJUTAMINE (TÄHTAEG 8. MÄRTS)

4. 09.03-15.03 **Järeldamine ehk tuletus**
 1. Tutvuge õppematerjaliga (4 Järeldus)
 2. Lahendage loogikaülesandeid

ÜLESANNE 2: LOOGIKAÜLESANNETE LAHENDAMINE (TÄHTAEG 15. MÄRTS)

5. 16.03-29.03 **Õigustus**

1. Tutvuge õppematerjalidega (5 Fundatsionalism ja 6 Koherentism)

6. 30.03-05.04 **Teadmise mõiste analüüs**

1. Tutvuge õppematerjaliga (7 Teadmine)

2. Lugege E.Gettieri artiklit 'Kas õigustatud tõene uskumus on teadmine?' *Akadeemia*, 1998, nr 4, lk 754-757

3. Mõelge järgmise küsimuse peale: "Kas niinimetatud eksperimentaalse filosoofia tulemused muudavad epistemoloogia selle klassikalises tähenduses mõttetuks?"

Postitage oma vastus vastavasse foorumisse.

ÜLESANNE 3: KÜSIMUSELE VASTAMINE FOORUMIS (TÄHTAEG 5. APRILL)

7. 06.04-12.04 **Skeptitsism**

1. Tutvuge õppematerjaliga (8 Skeptitsism)

8. 13.04-19.04 **Epistemoloogia enesetesti sooritamine**

ÜLESANNE 4: ENESETESTI KÜSIMUSTELE VASTAMINE (TÄHTAEG 19. APRILL)

9. 20.04-26.04 **Sissejuhatus metafüüsikasse**

1. Tutvuge õppematerjaliga (9 Metafüüsika)

2. Lugege W.V.O.Quine'i artiklit 'Sellest, mis on olemas.' *Akadeemia*, 2008, nr 3

3. Vastake foorumis küsimusele: "Millisel viisil tegelemist metafüüsikaga peate tänapäeval mõistlikuks (kui üldse)?" Kommenteerige mõnda kaasüliõpilase vastust.

ÜLESANNE 5: KÜSIMUSELE VASTAMINE (23. APRILL) JA KOMMENTEERIMINE (26. APRILL)

10. 27.04-10.05 **Universaalid**

1. Tutvuge õppematerjalidega (10 Realism ja 11 Nominalism)

2. Vastake foorumis küsimusele "Kas eelistaksite realismi või nominalismi ja miks?"

ÜLESANNE 6: KÜSIMUSELE VASTAMINE FOORUMIS (TÄHTAEG 10. MAI)

11. 11.05-17.05 **Partikulaarid ja teised entiteedid**

1. Tutvuge õppematerjaliga (12 Partikulaarid)

12. 18.05-24.05 **Aeg**

1. Tutvuge õppematerjaliga (13 Aeg)

2. Lugege J.McTaggarti artiklit 'Aja ebareaalsus'. *Akadeemia*, 2003, nr 5, lk 939-957

13. 25.05-31.05 **Objektide identsus ja püsimine ajas**

1. Tutvuge õppematerjaliga (14 Identsus)

2. Vastake foorumis küsimusele: "Kas ajas rändamine on võimalik ja kuidas?"

ÜLESANNE 7: KÜSIMUSELE VASTAMINE FOORUMIS (TÄHTAEG 31. MAI)

14. 01.06-07.06 **Eksamitesti sooritamine Blackboard Learning System keskkonnas**